

Фото Мішеля Зає

ЄВРОБЮЛЕТЕНЬ

Інформаційне видання
Представництва
Європейської Комісії
в Україні

Київ 01024, вул. Кругло-
університетська, 10
www.delukrcec.eu.int

Керівник проекту Вікторія Давидова
E-mail: victoria.davydova@cec.eu.int

Зміст бюлетеня
не обов'язково відбиває
офіційні погляди
Європейської Комісії

© Європейська Комісія,
2005

Головний редактор Анатолій Леміш

Редактор Ігор Кручік

У реалізації проекту Олександр Плевако
беруть участь Світлана Кравченко

Оригіналмакет Світлана Кравченко

Наклад 10 000 прим.

Інтернетверсія
www.delukrcec.eu.int

This publication is produced
with the financial support
from the Delegation of the
European Commission to
Ukraine, Belarus and Moldova

Видання фінансується
Представництвом
Європейської Комісії
в Україні, Білорусії
та Молдові

Видас ТОВ «Компанія ЛІК»

Видруковано
з готового оригінал-макету
ТОВ «Принт-Експрес»

Україна і ЄС

План дій Україна-ЄС	4
Беніта Ферреро-Вальднер: «перспективи вступу України в ЄС поки немає»	6
Новий формат відносин ЄС-Україна	7
ЄС за демократичні перетворення	8

Євробарометр

Конституція ЄС: ставлення схвальне, але є дефіцит інформації	9
--	---

Дійова особа

Люксембург почав термін головування в ЄС	10
--	----

Точка зору

Україна на порозі світової організації торгівлі	13
---	----

Технології

Нові крила Європи	14
-------------------------	----

Пряма мова

З виступу Президента України Віктора Ющенко на засіданні Ради Європи 26 січня 2005 року:	17
--	----

Партнери

Солана завітав на квартиру до Ющенка	18
Туреччина вступатиме за формулою «так, але...»	19

Програми ЄС в Україні

Знання про ЄС — у кожному школі	21
---------------------------------------	----

Приватне життя

Трагедія сім'ї французького президента	22
--	----

КУЛЬТУРА

Київ стане культурною столицею Європи	23
---	----

КІНО

Кращий європейський фільм 2004 року	24
---	----

стор. 17

стор. 10

стор. 14

стор. 24

Редакція «Євробюлетеня» вітає своїх читачів!

Шановні друзі!

Зміни, що відбуваються в Україні, привертають до неї увагу всього світу. Значно розширюються її контакти з Європейським Союзом — і політичні, і економічні, і культурні. При цьому, без сумніву, зростає значення Представництва Єврокомісії в Україні та її інформаційного видання — «Євробюлетеня».

Ми плануємо цього року ще докладніше, ніж раніше, знайомити гро-

мадян країни з тим, що є Європейський Союз, розказувати про демократичні принципи, що привели до його створення, тримати вас в курсі останніх подій.

В «Євробюлетені» регулярно публікуватимуться повідомлення про конкурси на гранти, які виділяються Єврокомісією. Велика увага надаватиметься вашим листам.

Ми розраховуємо на активний діалог з вами, на ваші листи з думками

про нашу діяльність, на ваші питання, зауваження, пропозиції.

Ми сподіваємося, що наші публікації допоможуть вам упевненіше відчувати себе на шляху демократизації українського суспільства, а також стануть у нагоді в пошуках економічних і соціальних партнерів у країнах Євросоюзу.

Успіхів вам!
Редакція

ЄВРОКОМІСІЯ ВІТАЄ ДЕМОКРАТИЧНІСТЬ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Європейська комісія вітає наближення виборів Президента України до міжнародних стандартів демократії.

Про це говориться в заяві її президента Жозе Мануеля Баррозу.

"Я вітаю висновки ОБСЄ, які показують, що переголосування другого туру президентських виборів істотно наблизило Україну до того, щоб вона відповідала міжнародним стандартам", — заявив Баррозу.

Президент Єврокомісії також підкреслив важливість подальшого дотримання демократичних принципів, а також відзначив необхідність збереження територіальної цілісності України.

Він заявив, що проведення вільних виборів в Україні відкриває шлях до зміцнення співробітництва країни з ЄС.

"Темпи поглиблення взаємозв'язків ЄС з Україною будуть залежати від зусиль України й успіхів у тім, щоб виконувати зобов'язання стосовно демократичних цінностей", — підкреслив глава ЄК.

На думку місії ОБСЄ по спостереженню за виборами Президента України, при переголосуванні другого туру не було значного зловживання адміністративним ресурсом і дисбалансу в засобах масової інформації.

ОБСЄ збільшила кількість своїх спостерігачів з 600, що були присутні на перших двох турах виборів Президента, до 1 тис. на переголосуванні другого туру.

ПЛАН ДІЙ УКРАЇНА-ЄС

З інаугурацією Віктора Ющенка Україна вступає в нову еру. Про це заявив Верховний Представник ЄС по спільній зовнішній політиці і політиці безпеки Хав'єр Солана в статті, що була надрукована в щотижневнику "Дзеркало тижня".

«Тепер актуальною є задача використовувати цю нову главу в історії України для побудови більш тісних відносин між Україною і ЄС. Зараз наступив час для обох сторін добре поміркувати про наше співробітництво в ім'я більш результативного досягнення загальних цілей. Позиція ЄС зрозуміла: ми вважаємо, що існують нові вагомні можливості для того, щоб ще більш підсилити наші зв'язки. Але ми також переконані, що успіх зажадає наполегливості і зацікавленості з обох боків. Тому майбутня якість наших відносин значною мірою буде залежати від якості демократії в Україні та її внутрішніх реформ», — відзначив Хав'єр Солана.

Він нагадав, що пройшло зовсім небагато часу з тих подій, коли політична криза в Україні була в самому розпалі. «Але ваші громадяни довели можливість переходу від виборів, що не відповідали цілій низці ключових європейських стандартів, до прийнятого виборчого процесу. Українці досягли цього самі — переговорним, мирним і демократичним шляхом», — підкреслив Верховний Представник ЄС.

«Масштаб України, її численне високоосвічене населення, багаті природні ресурси й особливе географічне розташування роблять її партнером стратегіч-

ного значення для ЄС, — відзначив Солана. — Ми несемо загальну відповідальність за єдність, стабільність і безпеку на нашому континенті, а успішне завершення виборчого процесу свідчить, що ЄС і Україна прагнуть також і до важливих загальних цінностей».

Він додав, що Президент Ющенко вже визначив чітку програму економічних, політичних і соціальних реформ, виконання якої, утім, зажадає значних зусиль. «Ми дуже зацікавлені в тім, щоб Україна стала сучасною й процвітаючою країною з дійсним демократичним ладом і верховенством права. Саме тому ЄС буде надавати могутню підтримку запланованим реформам значними ресурсами і консультаціями. Ми можемо і маємо бажання надати Україні істотну допомогу і підтримку, але мотивація і рішучість капітальної реконструкції економічної, політичної і правової систем країни повинні виходити від самих українців», — підкреслив Солана.

Він зауважив, що нова Україна, побудована на народних чеканнях, ставить нового Президента перед вирішенням важливих проблем. «Я знаю, що він усвідомлює високі чекання народу України. Подолання нещодавно виниклих політичних розколів стане складною задачею для нового керівництва країни. Усі демократичні

лідери повинні активно працювати над тим, щоб допомагати і служити також і тим верствам населення, що не підтримували їх на виборах, — відзначив Верховний Представник ЄС, — тому ми вітаємо і вважаємо мудрим кроком, що нова влада вже почала роботу з усіма регіонами України, адже так важливо зберегти єдність культурно різноманітної і багаті ресурсами держави».

Україна має гарне розташування, щоб встановлювати заглиблені відносини з ЄС, у той же час розвиваючи добросусідські стосунки з Росією. Зовнішня політика не знає вибору одного напрямку за рахунок іншого. Україна може і повинна мати гарні відносини з усіма своїми сусідами і партнерами.

«Ми пропонуємо комплексний пакет заходів, що наповнить змістом наше прагнення до глибокого співробітництва — План дій Україна-ЄС. Цей документ, у якому ставиться багато важливих цілей, був розроблений спеціально для України», — сказав Солана. Його втілення може відбуватися поступово і

гнучко, а швидкість його впровадження буде залежати від успіху реформ в Україні і її політичної волі. Вибір на користь цього плану є великим кроком уперед для ЄС, і не можна його недооцінювати.

«Разом з Україною ми повинні наполегливо працювати, щоб цілком скористатися цими новими і далекоглядними можливостями. По суті, План дій пропонує Україні повний доступ до загального ринку ЄС, що поєднує найбільшу в світі кількість заможних споживачів. Ми повинні використовувати кожен можливість для співробітництва. ЄС високо оцінив би внесок України в нинішні і майбутні операції в рамках європейської політики безпеки й оборони, наприклад, у Боснії», — підкреслив він.

«Україна стоїть на шляху, сповненому надій. Сьогодні наша задача полягає в тому, щоб почати рухатися шляхом співробітництва. Я великий оптиміст в усьому, що стосується майбутніх відносин між Україною і ЄС», — заявив Верховний Представник Європейського Союзу. ■

ВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТУ УКРАЇНИ

Член Європейської Комісії Беніта Ферреро-Вальднер направила привітання Президенту України Віктору Ющенку:

«Як член Європейської Комісії з питань зовнішніх зносин і Європейської політики сусідства я хотіла би щиро привітати Вас із нагодо Вашого обрання Президентом України.

Події, які нещодавно відбулися в Україні, підтвердили її місце на карті Європи. У нас немає сумнівів у тому, що ці події стануть наріжним каменем не лише в історії України, але також і в історії відносин ЄС із Вашою країною. Європейський Союз і Україна мають спільний інтерес у майбутньому посиленні їхніх політичних, економічних і культурних зв'язків.

Як і під час наших попередніх контактів у Відні, я хотіла би ще раз підтвердити, що сподіваюся на співпрацю з Вами, пане Президент, і Вашим урядом шляхом повного використання Плану дій Європейського сусідства.

Я бажаю Вам усіляких успіхів у Вашій новій ролі в якості Президента України.

Прийміть, будь ласка, шановний пане Президенте, запевнення у моїй найвищій повазі».

Беніта Ферреро-Вальднер:

«ПЕРСПЕКТИВИ ВСТУПУ УКРАЇНИ В ЄС ПОКИ НЕМАЄ»

Після приведення до присяги нового Президента України Віктора Ющенка австрійська газета *Der Standard* взяла інтерв'ю у комісара ЄС по зовнішніх зносинах Беніти Ферреро-Вальднер.

— Після того, як в Україні змінилася влада, вона, без сумніву, чекає від ЄС певних кроків. На які дії з її боку, на ваш погляд, можна сподіватись?

— Ми збираємося прискорити формулювання плану дій і крім цього зробити додаткові пропозиції. 31 січня на Раді Міністрів іноземних справ ми оприлюднили план із десяти пунктів. В ньому обговорюється надання Україні статусу країни з ринковою економікою, створення зони вільної торгівлі та підтримка її вступу у СОТ.

— Як далеко ви підете в питанні перспективи вступу України в ЄС?

— Політика добросусідських відносин однозначно поки не передбачає перспективи такого вступу. Ми збираємося проводити в життя політику добросусідських відносин.

— У Києві незадоволені тим, що Туреччина одержала перспективу вступу до ЄС, а Україна — ні.

— Цілком зрозуміло, що українці зараз мають значний ентузіазм. З іншого боку, якщо знаєш країну і бачиш, скільки

ще має бути зроблено, то політика добросусідських відносин бачиться єдино правильною на сьогоднішній день. За допомогою нашого плану дій ми збираємося якнайбільше наблизити країну до ЄС.

— Через події в Україні Росія недобре відзивається про ЄС. Чи будете ви говорити про це в ході запланованого на найближчий час візиту в Москву?

— Мати гарні відносини з Україною, з одного боку, а з іншого — зміцнювати стратегічне партнерство з Росією — це відповідає інтересам обох сторін. Головне, щоб тут ми як європейці розмовляли з Росією на одній мові. ■

ПОЛЬЩА ДОПОМОЖЕ УКРАЇНІ ВСТУПИТИ В ЄС І НАТО

Польща має намір допомагати Україні в процесі вступу в Європейський Союз і Північноатлантичний Альянс.

Про це сказав Президент Польщі Олександр Квасньєвський. Він запевнив, що це нова мета в співробітництві України і Польщі. Крім того, Україна, як і раніше, залишається важливим партнером Польщі. Квасньєвський наголосив, що саме від України зале-

жить, наскільки швидко вона зможе вступити в ЄС і НАТО.

Він також сказав, що польська сторона має намір обговорити з Україною виведення українських миротворців з Іраку.

РЕВОЛЮЦІЯ

НОВИЙ ФОРМАТ ВІДНОСИН

ЄС-Україна

Україна має стати привілейованим партнером ЄС, але, вона ще не буде кандидатом на вступ у Союз. Принаймні, поки що.

Так звучить формулювання, на якому зійшлися міністри закордонних справ 25 держав-членів ЄС у ході зустрічі в Брюсселі, що пройшла в останній день січня. Доповідали про ініціативи по Україні Верховний Комісар Євросоюзу з питань спільної зовнішньої політики і політики безпеки Хав'єр Солана та єврокомісар з питань зовнішніх відносин і європейсь-

кої політики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер.

Міністри ухвалили програму з десяти пунктів, направлену на поглиблення відносин України з ЄС. Вона доповнить план дій, прийнятий міністрами ще в грудні.

Представники ЄС домовилися якнайшвидше розробити нову торговельну угоду з Україною та прискорити вступ країни до Світової організації торгівлі.

Українське законодавство має бути адаптоване до правил, які існують у ЄС, і полегшений візовий режим. Крім того, обговорювалася співпраця в сфері зовнішньої політики і безпеки, посилення контактів в енергетиці, транспорті та охороні навколишнього середовища, надання допомоги в розвитку демократичних інститутів, а також у забезпеченні верховенства права.

Разом з тим, питання про членство України в ЄС поки що розглядатися не буде.

У свою чергу представник Євросоюзу, куратор зовнішньополітичних питань у консервативній фракції EVP Елмар Брок вважає, що між ЄС й Україною мають бути такі ж умови партнерства, як у цієї організації з Норвегією. Наприклад, ця країна підписала Шенгенську угоду, а також тісно співробітничала з ЄС в економічних питаннях.

"Ми повинні запропонувати Україні формат "Європейський економічний простір плюс". Через десять років ми тоді зможемо подумати про можливий вступ", — сказав Брок.

У зв'язку з тим, що в кінці січня через непогоду візит Ющенка було скасовано, тепер на українського президента чекають у Брюсселі приблизно 21 лютого. ■

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ІНВЕСТУЄ В УКРАЇНУ

Згідно з даними Державного комітету статистики України, ЄС утримує найбільшу частку у зальному об'ємі прямих іноземних інвестицій (ПІ), які Україна отримала починаючи з 1991 р. До 2004 року п'ятнадцять держав ЄС вклали \$2,4 млрд. у різні сектори народного господарства України або 36% від загальної суми ПІ у \$6,7 млрд.

Якщо додати внесок нових десяти держав-членів ЄС, загальна частка ЄС-25 сягає 55% усіх ПІ (\$3,7 млрд.). Інвестиційні вливання суттєво збільшувались, починаючи з 2001 р. у відповідь на прискорення темпів економічного зростання України.

На кінець 2003 р. найбільшими інвесторами з ЄС були Сполучене Королівство (\$686 млн.), Нідерланди (\$464 млн.), Німеччина (\$441 млн.) та Австрія (\$252 млн.). Цікаво, що Кіпр, нова країна ЄС, став другим найбільшим джерелом ПІ в Україну у 2003 р., вклавши \$779 млн. на кінець цього періоду.

Основна частина прямих іноземних інвестицій з європейських країн була спрямована у харчову промисловість України (\$541 млн.), оптову торгівлю (\$448 млн.), фінансовий сектор (\$240 млн.) і транспортну галузь (\$229 млн.).

ДЕМОКРАТИЧНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ

Чи допомагав Європейський Союз комусь під час виборів Президента в Україні? Це питання неодноразово звучало і у виступах політиків, і в ЗМІ, і в запитах громадян.

Цілковито відверто можемо відповісти: так, допомагав! Але не комусь із суперників, а українському народові — Європейська спільнота в особі ЄС допомагала громадянам країни зрозуміти, що таке вільне волевиявлення і як його захищати, а також пропагувала серед них знання законів про вибори — ті самі, що прийняла Верховна Рада України. Був упроваджений у життя проект ЄС "Підтримка виборчого процесу в Україні", причому співпрацював він не з якимось із кандидатів, а безпосередньо з Центральною Виборчою Комісією (ЦВК). Ось, наприклад, що було зроблено в рамках цього проекту після другого туру виборів Президента України. Перед переголосуванням другого туру 26 грудня 2004 р. були надруковані інформаційні матеріали, які стосувалися процесу голосування та діяльності виборчих комісій.

Одразу після набуття чинності Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" під час повторного голосування 26 грудня 2004" року цей проект Європейського Союзу на прохання ЦВК випустив плакат для виборців про особливі аспекти процесу голосування 26 грудня та пояснення для членів виборчих дільниць щодо нових законодавчих положень.

Плакат охоплював такі теми: порядок отримання відкріпних посвідчень та голосування за ними, перевірку списку виборців, правила голосування поза межами приміщень для голосування. Там була також інформація про допуск спостерігачів та журналістів. Загальний наклад плакату складав 40 тисяч, і розповсюджувався він за сприяння ЦВК по всіх виборчих дільницях. Отже, українські громадяни мали змогу ознайомитися з офіційними правилами голосування на найближчій виборчій дільниці.

Пояснення для членів виборчих дільниць, розроблені на прохання ЦВК,

також розповсюджувалися по всіх виборчих дільницях. Наклад їх складав 100 тисяч (по 3 на дільницю). Це були короткі довідки до всіх статей нового закону, що стосувалися діяльності виборчих дільниць і організації процесу голосування.

Інформація про проект:

Проект "Підтримка виборчого процесу в Україні" фінансувався Європейським Союзом у рамках Програми технічної допомоги Україні і впроваджувався Бюро

інституційних реформ і демократії (BiRD) та ICON — Інститутом публічного сектора. Проект розпочав роботу 2004 р., і мав на меті сприяння виборам Президента в Україні. ЄС надав 580 000 Євро для здійснення цієї діяльності, бенефіціаром якої була Центральна виборча комісія України. Проект співпрацював із Представництвом Європейської Комісії в Україні, ЦВК, Комітетом виборців України (КВУ) і Центром політичної освіти (ЦПО).

Навчання потенційних членів виборчих комісій та суддів

У рамках цього проекту була проведена велика серія учбових семінарів для потенційних 600 членів територіальних виборчих комісій та 1 500 членів дільничних виборчих комісій. Розроблені матеріали для тренерів і учасників семіна-

рів та виготовлено навчальний фільм для членів ДВК.

Проект брав участь в організації семінарів для суддів (180 осіб) регіональних апеляційних та місцевих судів. За рахунок Проекту видано посібник, оснований на темах, які розглядалися під час семінарів.

Кампанія з просвіти виборців

Проект зосередив просвітницьку кампанію на таких цільових групах: загальна аудиторія; виборці віком до 40 років; виборці, що мешкають у сільській місцевості; члени виборчих комісій; українці за кордоном.

Було надруковано 6 видів плакатів (5 по 40 000 примірників для України, і ще один — кількістю 2 000 екземплярів — для українців за кордоном). Були виготовлені 3 відео- і 3 радіоролики. На прохання ЦВК було видано брошуру закон "Про вибори Президента України".

Більшість плакатів розповсюджувалися за сприяння ЦВК, вони були представлені на кожній виборчій дільниці.

Відео- і радіоролики транслювалися центральними та обласними телерадіокомпаніями.

Оголошення, які інформували українців за кордоном про виборчі процедури, публікувалися в популярних серед українців засобах інформації у країнах ЄС. ■

За матеріалами ЗМІ

Конституція ЄС: СТАВЛЕННЯ СХВАЛЬНЕ, АЛЕ Є ДЕФІЦИТ ІНФОРМАЦІЇ

Більш ніж половина громадян Європейського Союзу вважають, що вони недостатньо знають про Проект Конституції. В той же час третина мешканців ЄС зізнаються, що ніколи не мали про це інформацію. При цьому вивчення громадської думки показує, що європейці доволі схвально ставляться до Конституції, але рівень її незнання залишається високим у більшості країн. Це показує спеціальне опитування майже 25 000 респондентів, що було проведено восени минулого року.

За результатами цього тестування, Віце-президент Марго Воллстром, що є відповідальною за встановлення відносин та комунікаційну стратегію, сказала: "Це опитування було дуже вчасним. Процес ратифікації Конституції тільки виграє, якщо уряди та всі інші сили, що мають вагу, мобілізуються для того, щоб забезпечити отримання громадянами інформації про сутність Проекту Конституції, гарантувати дійсно поінформовані його обговорення. Дані по країнах, які

хочуть проводити референдуми, висвітлюють високий рівень невизначеності. Є ризик низької явки голосуючих, коли кампанії по роз'ясненню Проекту не зуміють достукатися до громадян".

Марго Воллстром підкреслила, що Європейська Комісія запропонувала свою допомогу всім державам-членам ЄС.

Головні дані цього соціологічного опитування наступні:

11 % громадян Союзу вважають, що вони в цілому знають зміст Конституції; 56 % говорять, що вони знають про Проект недостатньо;

а 33 % визнають, що вони ніколи про нього не чули.

Рівень знань відносно змісту Конституції, протестований методом опитування, відрізняється у широких рамках. Якщо 63 % респондентів знають, що Конституція не планує ліквідацію в Європі національного громадянства, то лише 48 % опитаних в курсі того пункту, що Держава — член ЄС може залишити Со-

юз, якщо вона вирішить це зробити. І 39 % помилково вважають, що буде введений прямий європейський податок.

49 % респондентів кажуть, що вони - за Конституцію Європи, і 16 % дають протилежні відповіді. Позитивні точки зору превалюють над негативними в усіх країнах за винятком Великобританії. А в цілому, 35 % населення не мають точки зору щодо цього питання. Громадяни, що не визначилися, в деяких країнах становлять більшість, навіть у тих, де мають бути проведені референдуми. Їх кількість сягає 67 % в Ірландії, 53 % в Португалії та 50 % у Великобританії.

Є чітка кореляція між рівнем інформації щодо Проекту Конституції Європи та рівнем її підтримки. Тільки 22 % людей, котрі ніколи не чули про Конституцію, говорять, що вони, тим не менш, на боці проекту, тоді як 60 % серед тих, хто чув про нього, но знає небагато, налаштовані по відношенню до нього схвально. Серед тих, хто впевнений, що в цілому знає зміст проекту, кількість підтримуючих сягає 75 %. ■

ЄС ДОПОМАГАЄ ІРАКУ

Європейська Комісія запропонувала додатковий пакет у 200 мільйонів євро, щоби допомогти в реконструкції Іраку. Цей новий вклад — ще одна прикмета намірів Комісії підтримати політичні та економічні перетворення в цій країні. Пропозиція має три ключові пункти та резервний фонд: 130 мільйонів, щоби створити робочі місця та підвищити рівень послуг; 15 мільйонів для технічної підтримки і допомоги у найважливіших напрямках енергетики та торгівлі; та 10 мільйонів, щоби підтримати політичний процес у країні, що включає, можливо, допомогу в написанні нової Конституції.

45 мільйонів будуть у резерві, щоби мати змогу гнучкої реакції на ситуацію, що швидко змінюється. Крім того, ці кошти можуть піти на невідкладні потреби нового іракського уряду.

Підтримка розвитку послуг та робочих місць (130 млн.)

Запропоновано, щоби ці кошти були надіслані до Міжнародного фонду Реконструкції для Іраку (IRFFI), що керується Світовим Банком та ООН. Фокус його уваги спрямований на підтримку, відбудову та покращення освіти та медичного обслуговування, на підвищення зайнятості населення, на розвиток місцевої іракської адміністрації. Ця підтримка буде важливою для нового уряду для виповнення потреб і очікувань іракського населення.

Енергетика та торгівля (15 млн.)

Технічна допомога була запропонована в найважливіших галузях енергетики та торгівлі. Інвестиції до них збіль-

шуватимуть економічний показник росту Іраку. ЄС має свої дієві експертизи та ноу-хау, щоби запропонувати їх іракським установам та приватним гравцям у цих секторах.

Підтримка Політичного Процесу (10 млн.)

Ці кошти спрямуються, щоби підтримати в країні політичний процес, розвиток громадського суспільства та дотримання прав людини. Деяку частину цих коштів пропонується направити на допомогу в доопрацюванні нової Конституції Іраку, де, можливо, ООН буде грати ведучу роль. Цей грант буде також спрямований на збільшення кількості громадянських організацій в Іраці, з числа тих, що можуть грати ключову роль у зменшенні напружених стосунків між громадами, та будуть важливими для загальної стабілізації країни.

Раніше, восени 2004 року, ці пропозиції ЄС вже були запропоновані тимчасовому уряду Іраку та підтримані ним. ■

Пріоритетами Люксембургу будуть насамперед фінансові питання Європейського Союзу.

Люксембург ПОЧАВ ТЕРМІН ГОЛОВУВАННЯ В ЄС

З початку 2005 року протягом найближчих шести місяців у Європейському союзі головуватиме Велике Герцогство Люксембург. Ця країна, розташована між Бельгією, Німеччиною і Францією, — одна з найменших держав ЄС — прийшла на зміну Нідерландам. Отже, тепер протягом півріччя Євросоюзом керуватиме прем'єр-міністр Люксембургу Жан-Клод Юнкер.

Люксембург, що стояв біля витоків Євросоюзу, є важливим фінансовим центром Європи й донором загальноєвропейської скарбниці. Громадяни Велико-го Герцогства Люксембург пишуться тим, що їхня країна розмістила на своїй території перші установи європейського співтовариства, що зароджувалося ще в 50-х роках. Тут і донині знаходяться штаб-квартири деяких значних установ Європейського Союзу.

Жан-Клод Юнкер народився в 1954 році. Вільно володіє чотирма мовами, крім рідної, люксембурзької. Член християнсько-демократичної партії, досвідчений політик, популярний як серед населення, так і в політичному бомонді завдяки своїй здатності у найскладніших обставинах знаходити компроміси. Він майже 10 років є прем'єр-міністром своєї країни. Так довго крісло глави уряду в ЄС не обіймав ще ніхто.

Жан-Клод Юнкер ще й займає посаду міністра фінансів своєї країни, тобто добре знається на монетарній політиці.

Торік він був обраний першим головою країн Єврозони, що поєднує країни, які ввели як спільну грошову одиницю євро. У Єврозону входять Австрія, Бельгія, Німеччина, Греція, Голандія, Ірландія, Іспанія, Італія, Люксембург, Португалія, Франція й Фінляндія. Рішення про його обрання одностайно схвалили міністри фінансів усіх 12 держав-учасниць зони євро, що брали участь у зустрічі в Гаазі глав фінансових відомств 25 членів Євросоюзу.

Метою введення посади голови країн "Групи євро" є поліпшення координації грошово-фінансової політики, а також посилення ваги країн Єврозони на переговорах з Європейським Центробанком та у ході міжнародних економічних форумів. Посада,

що її журналісти називають "пан Євро" — це ранг координатора, уповноваженого повсюдно висловлювати, але не формувати фінансову політику 12-ти держав так званої Єврозони, на території яких існує єдина валюта. Прерогативу приймати рішення все ж залишили за собою національні уряди.

Як голова Єврогрупи Юнкер приступив до виконання обов'язків також з 1 січня 2005 року, його повноваження на цьому посту протривають два роки. Заступником голови Єврогрупи став керів-

ник фінансового відомства Австрії Карл-Хайнц Грассер. Економісти й банкіри сходяться на думці: якщо досвідченому політикові і фінансисту Юнкерові вдасться досягти вироблення єдиної фінансової політики Єврозони й підкорити своєму авторитету національних міністрів фінансів, то введення нової посади "пана Євро" з'явиться кроком уперед.

Як впливовий монетарист, Жан-Клод Юнкер буде опікуватися фінансовими питаннями Європейського Союзу. Саме вони зараз помітно турбу-

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ «ТРИУМВІРАТИ» ВЖЕ РОЗПИСАНО

Рада міністрів закордонних справ країн-членів ЄС затвердила розклад головування в союзі на період до середини 2020 року. Причому з початку 2007 року Президентство в Євросоюзі здійснюватиметься своєрідними "тріумвіратами" — групами з трьох держав, як і передбачено недавно підписаною Конституцією ЄС. Головними принципами утворення трійок є поєднання в кожній з них великих та малих країн, а також старих та нових членів ЄС. Щодо останніх, то першою з них скуштує президентського хліба Словенія, і зробить вона це разом із Німеччиною та Португалією (січень 2007 — липень 2008). У затвердженому розкладі фігурують і Болгарія з Румунією, що мають приєднатися до ЄС 2007 року: вони головуватимуть в союзі у 2018 та 2019 роках відповідно. А до 2007 одноосібно попрезидентувати зможуть ще Люксембург, Британія, Фінляндія і Австрія.

<http://ue.eu.int/en/summ.htm>

ють європейську спільноту. Але, насамперед, діяльність теперішнього голови буде проходити на тлі такого важливого загальноєвропейського процесу, як ратифікація єдиної Конституції ЄС.

Головні заходи, що мають відбутися протягом першого півріччя під головуванням Великого герцогства Люксембург, — це два засідання Ради ЄС у Брюсселі. На них збираються глави держав і урядів Європейського Союзу. Перше пройде 22—23 березня й буде присвячене втіленню в життя Лісабонської стратегії. Ця стратегія ставить за мету до 2010 року перетворити європейську економіку, засновану на знаннях й інноваціях, у найбільш динамічному й конкурентноздатну у світі. Однак нинішня несприятлива міжнародна кон'юнктура, насамперед високі ціни на енергоресурси, високий обмінний курс євро, а також необхідність вирівнювання шаблів розвитку учасників європейського об'єднання після вступу до нього відразу 10 країн, поки утрудняють досягнення цієї мети.

Друге засідання відбудеться 16-17 червня, на ньому Люксембург спробує досягти компромісу з питань прийняття бюджету ЄС на 2007—2013 роки.

Новий голова Євросоюзу має намір вже навесні цього року ініціювати проведення реформи Пакту стабільності й

розвитку. Сенс цього документа в тім, що він суворо обмежує такий макроекономічний показник, як дефіцит державного бюджету, усього лише трьома відсотками від валового національного продукту (ВНП) кожної країни-учасниці ЄС.

Метою прийняття Пакту була підтримка стабільності європейської валюти і забезпечення низького рівня дефіциту державного бюджету. Проте деякі держави ЄС вийшли за ці фінансові рамки і поки не можуть у них повернутися. Торік положення Пакту були піддані різкій критиці з боку постійних його порушників — Німеччини і Франції, де бюджетний дефіцит перевищує 3%. З цієї проблеми ведеться дискусія, і деякі з європейських лідерів виступають за приведення Пакту стабільності й розвитку у відповідність із нинішніми реаліями. Франція й Німеччина вимагають скасування пакту або хоча б послаблень в області дефіцитного коридору.

Жан-Клод Юнкер вже заявив, що буде домагатися не скасування Пакту, а його більшої ефективності з урахуванням особливостей наявної ситуації, а також дотримання домовленостей. Тобто для бездоганного функціонування, як у випадку економічного підйому, так і під час спаду, умови повинні стати більш гнучкими. Як компроміс, віро-

БЮДЖЕТ-2005: ПІДТРИМКА ПОЛІТИЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ

Європейський парламент схвалив бюджет ЄС на 2005 рік. Він становить 106,3 млрд. євро, що на 4,4% більше, ніж цього року. Зростання видатків обумовлене потребою інтеграції країн, що приєдналися 2004 року до Союзу і, значною мірою, реформою Спільної сільськогосподарської політики (понад 10% бюджету буде спрямовано саме на це).

Також бюджет ЄС на 2005 рік вперше включає значне фінансування політичних пріоритетів союзу. "Ми забезпечили фінансові ресурси для розширеного ЄС, — заявила комісар ЄС з питань фінансового планування й бюджету Далія Грібаускайте. — Належну підтримку отримали європейські пріоритети. Ми підвищили фінансування Лісабонської стратегії, поширення свободи, миру й справедливості і посилюємо інформування громадян і дискусію у суспільстві про майбутнє союзу".

гідно, буде запропоновано варіант, що передбачає, з одного боку, прояв більшої поблажливості до порушників пакту, а з іншого — нові принципи обрахування рівня державної заборгованості.

Перед Жан-Клодом Юнкером постане ще одне важливе довготермінове завдання. До червня 2005 року повинен бути визначений бюджет Європейського Союзу до 2013 року. Держави, що несуть основний тягар платежів, зрозуміло, мають наміри обмежити розміри бюджету. В той же час Єврокомісія пропонує подальші збільшення виплат із спільного гаманця. Розбіжні позиції окремих держав ставлять, на думку пана Юнкера, задачу випрацювання пріоритетів європейської політики.

Люксембург відомий як фінансовий та банківський "мозковий центр" Європи, а Жан-Клод Юнкер — як результативний політик та макроекономіст. Тому європейці сподіваються, що лідерові Великого Герцогства Люксембург вельми личитиме роль посередника в суперечках між членами Євросоюзу про розміри внесків у скарбницю ЄС і одержувані із Брюсселя дотації.

У період головування Люксембургу в ЄС заплановані також подальші кроки по розширенню Євросоюзу. У квітні 2005-го повинні бути підписані договори про вступ до організації Болгарії та Румунії, а в травні — почнуться переговори про вступ Хорватії до Європейської спільноти.

Отже, завдання, що стоять перед нинішнім лідером ЄС Жан-Клодом Юнкером — великі, але політики й експерти впевнені, що він успішно справиться з ними, що перша особа Євросоюзу зможе вирішити конфліктні ситуації, які регулярно виникають між членами альянсу у зв'язку з розмірами внесків у загальну скарбницю та одержанням дотацій.

Ще варто згадати, що Жан-Клод Юнкер у якості лідера Люксембургу привітав Віктора Ющенка з перемогою на виборах Президента України. Прем'єр Великого Герцогства Люксембург зазначив, що під керівництвом Ющенка Україна зможе закріпити свої демократичні досягнення й успішно розвиватиметься. ■

**Адреса сайту
головування Люксембургу
www.eu2005.lu**

Ігор Петренко

ІСПАНЦІ ГОТУЮТЬСЯ СТАТИ «ПЕРШИМИ З ЄВРОПОЮ»

В Іспанії 13 січня почалася офіційна кампанія по роз'ясненню громадянам країни Конституції ЄС перед референдумом, який відбудеться 20 лютого. Іспанці стануть першими у Євросоюзі, хто висловить своє ставлення до тексту цього документу шляхом всенародного голосування. "Перші з Європою" — таке гасло цієї кампанії. Основною метою її є покращення обізнаності громадян з текстом Конституції.

Згідно з опитуваннями громадської думки, майже 90% іспанців знають про неї дуже мало — хоча водночас, свідчать соціологи, переважна більшість збирається сказати під час майбутнього референдуму "так". У цьому разі Іспанія стане третьою країною ЄС, яка ратифікує підписану в кінці жовтня минулого року Конституцію: до неї це зробили шляхом затвердження у парламентах Литва та Угорщина.

РУМУНІЯ, БОЛГАРІЯ И ХОРВАТІЯ: РУХ ДО ЄС

Угоди про вступ до ЄС Румунії та Болгарії будуть підписані у квітні наступного року: про це домовилися лідери країн-членів ЄС. Як і раніше, вступ обох країн до союзу планується на 1 січня 2007 року. Щоправда, в угодах про вступ для цих держав буде присутня так звана "підстраховуюча стаття", яка дає ЄС

право відсунути приєднання держави у разі її неналежної підготовки. Щодо ще одного кандидата на вступ до ЄС — Хорватії, то для неї визначено дату початку переговорів — 17 березня, хоча це й обумовлено цілковитим співробітництвом країни з Міжнародним трибуналом ООН у справах колишньої Югославії.

ПРАГНЕННЯ БОЛГАР ДО ЄС ХОЧУТЬ ПІДКРЕСИТИ РЕФЕРЕНДУМОМ

Хоча національне законодавство й не передбачає обов'язковості цього кроку, Болгарія повинна провести референдум зі вступу країни до Європейського Союзу — таку думку висловила міністр з європейських справ цієї країни Мелена Кунева. Вона вважає, що засвідчити своє ставлення до приєднання до ЄС болгари могли б під час парламентських виборів у червні цього року. За

референдум виступає і Президент Болгарії Георгій Парванов, хоча й не вважає за доцільне прив'язувати голосування до будь-яких виборів. Втім, схоже, подібний референдум був би у Болгарії формальністю: останні дослідження громадської думки засвідчили, що 71% громадян виступають за вступ їхньої країни до ЄС. Болгарія має приєднатися до союзу 1 січня 2007 року.

РЕФОРМА СПІЛЬНОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

З 1 січня в десяти країнах-членах ЄС — Австрії, Бельгії, Данії, Німеччині, Ірландії, Італії, Люксембургу, Португалії, Швеції та Великій Британії — запрацювала реформована Спільна сільськогосподарська політика. Реформа докорінно змінює систему допомоги ЄС своїм фермерам, надаючи їм, водночас, більше свободи у задоволенні потреб ринку. Головним елементом цієї реформи є запровадження єдиних, незалежних від обсягів виробництва продукції субсидій для

фермерів з одночасним обмеженням числа заходів, спрямованих на запобігання перевиробництву. Виплати, разом з тим, будуть тісно пов'язані з захистом довкілля, харчовою безпекою та умовами утримання тварин.

"Реформа дозволить європейським фермерам стати справжніми підприємцями", — заявила "сільськогосподарський" комісар ЄС Маріанн Фішер Боел. Запровадження реформи рештою нинішніх членів ЄС триватиме до 2009 року.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ЗАПРОПОНУЄ УКРАЇНІ ЗОНУ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ

Член Європейської Комісії з питань торгівлі Пітер Мандельсон сказав, що якщо Україна зробить ряд реформ в економіці, то Євросоюз може запропонувати їй угоду про зону вільної торгівлі.

Серед умов, які повинна виконати Україна — відхід від практики фіксованих цін і адміністративного регулювання, реформування процедури банкрутства й рішення питань повернення ПДВ.

Крім того, за словами Мандельсона, ЄС уже працює над питанням надання Україні статусу країни з ринковою економікою.

"Ми хочемо більш тісних торговельних і економічних відносин з Україною, що проводить реформи", — сказав комісар.

В даний час ЄС розглядає питання надання більш вільного доступу на свої ринки української сталі та текстилю.

"Це основні сектори, в яких співробітничать ЄС і Україна. І це майже 1/3 всього українського експорту", — підкреслив Мандельсон.

У 2003 році оборот товарів і послуг між Єврозоною та Україною досяг 14,5 млрд. євро. Майже третина цієї суми — це продукція аграрного сектора та енергоносії.

ЄС СТАЄ ГОЛОВНИМ ТОРГОВИМ ПАРТНЕРОМ КИТАЮ

За десять місяців минулого року торговельний оборот між Європейським Союзом та Китаєм зріс, порівняно з таким само періодом 2003-го, на 34,7%, і сягнув \$159,3 млрд. Такі дані оприлюднило міністерство торгівлі КНР.

Таким чином, ЄС став найбільшим торговельним партнером Китаю, обійшовши в цьому США та Японію. 72% обороту між ЄС та КНР припадає на Велику Британію, Нідерланди, Францію, Німеччину та Італію.

УКРАЇНА НА ПОРОЗІ СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

Точка зору українського економіста

На міжнародній арені Україну дотепер сприймають як країну з неринковою економікою, що впливає й на її престиж, і на товарообіг.

Однією з цілей СОТ є полегшення можливостей країнам з перехідною економікою (зокрема, у перспективі й Україні) отримати максимальні вигоди від міжнародної торгівельної співпраці.

У людей на нашій планеті різна ментальність, часом розбіжні уявлення про видатки чи прибутки. Та, зрештою, це не повинно заважати обігу товарів, послуг та коштів. Саме у цьому полягає прагматичний сенс вступу до СОТ. Розмов про майбутній вступ України до СОТ зараз чимало. У свідомості співгромадян присутня думка, що перебувати у цій "вищій економічній лізі" нелегко, але і не пробиватися туди не можна.

Треба визнати, що зараз чимало галузей української економіки, та й окремих підприємств, дотується з державного бюджету. Або існує у режимі сумнівних пільг, що суперечить духу й букві СОТ. Якщо це галузі, що не переживають складнощів, або якщо мова йде про преференції окремим фірмам — ми маємо порушення правил конкуренції, що є неприпустимим. От чому українські промисловці іноді побоюються СОТ.

Ще одна надзвичайно важлива тема, де у міжнародній спільноті до України є неабиякі питання — це захист прав інтелектуальної власності. Так, в Україні споживачі не звикли платити справедливую ціну за комп'ютерні програми, музичні компакт-диски, ба навіть дитячі ігри. Тому процвітає "піратська" індустрія, якій дуже не вигідні прозорі правила гри.

Крім того, серед підприємців України є побоювання "інтервенції сильних економік", насамперед економіки Європейського Союзу, на слабкий український ринок після нашого вступу до СОТ. Мінуси вбачаються в тім, що до нас прийдуть агресивні іноземні корпорації і захоплять ринок. Бо в рамках СОТ існує загальний принцип — це скасування будь-яких кількісних обмежень, квот, пільг.

Заздалегідь почувають небезпеку для себе не тільки ті, хто полюбляє протекціонізм і "захист інтересів національ-

Президент Віктор Ющенко сповнений рішучості інтегрувати Україну до західної цивілізації.

Його план передбачає вступ країни спочатку до Світової Організації Торгівлі, потім — переговори щодо вступу до Європейського Союзу.

ного виробника", але й представники трудящих — профспілки комуністичного ґатунку.

Але макроекономісти вважають: очікувати, поки економіка набере сил — марна утопія. Не можна стати конкурентоздатним, діючи в оранжерейних умовах. Олігархів у якості "економічної еліти" ми вже отримали, а розуміння ними базових людських понять — не завжди. Більшість колишніх держслужбовців, "відповідальних" за вступ країни у вищу світову торгівельну лігу, полюбляли зарубіжні відрядження, вважаючи їх приємним "навантаженням" до проблематики зовнішньої торгівлі. Проте чиновники, як і олігархи, найбільше бояться одного — справжньої конкуренції. Яка, власне, є серцем та ліберальною ідеєю всесвітнього торгівельного співтовариства.

СОТ допоможе чесним промисловцям і підприємцям позбутися багатьох вад української економіки, яка загрузла у таємності й корупції. Ділові українці зможуть "грати за єдиними правилами", застосовувати процедури врегулювання конфліктів та суперечок, без котрих, звичайно ж, торгівельні стосунки уявити неможливо, а міжнародні — тим більше.

Підприємці могли б усвідомити вплив правил СОТ на українську бізнес-практику. Бо не секрет, що за воляннями про "підтримку вітчизняного виробника" дуже часто стоїть безгосподарність, неощадливість, небажання зробити свою продукцію якіснішою й дешевшою.

Відносно українських суб'єктів зовнішньоторговельних експортних операцій — виробників чорних металів, феросплавів, магнію, цинку — в світі проводилися десятки антидемпінгових розслідувань. Їх підозрювали — і часом не без підстав — в "збитковій ціні" продукції при завищених витратах енергії. У доповіді Міжнародного валютного фонду стосовно України були

піддані критиці "податкові амністії" попередніх урядів і терпиме ставлення до недоїмок у бюджет, особливо тих, що їх не платили енергетичні компанії.

Із членством у СОТ доступ нашої країни до ресурсів (кредитних, інформаційних, сировинних) із різноманітних джерел, із різних країн, покращиться. Найбільша ж вигода цього кроку в тім, що ми станемо більш прогнозованими, передбачуваними, більш відкритими, і з нами буде легше вести будь-який діалог.

Тепер інше питання: що насамперед гальмує процес нашої інтеграції в глобальне співтовариство торгівців? Недоліки законодавства і не дуже добра репутація України у світових фінансових колах. Тобто наша "темність" і "затурканість" в економічних та правових питаннях. Ображатися не варто: ми тільки вчора розпрощалися з тоталітаризмом. Треба вчитися цивілізованам правилам гри. Щоправда, після "помаранчевої революції" репутація країни покращалась. У доповіді, яку цитує сайт Кореспондент.net, експерти крупного австрійського Bank Austria Creditanstalt стверджують, що зміна влади в нашій країні призведе до зростання іноземних інвестицій. А це — один з тих процесів, задля яких ми йдемо до СОТ.

Після позаторішнього Всесвітнього економічного форуму в Давосі попередній український уряд заявляв: мовляв, "дано чіткий знак, що СОТ зацікавлена у якнайшвидшому вступі України". Оптимісти вважали, що країна мала всі шанси стати членом СОТ вже у 2004 році. Не судилося... Тепер називають інший термін — кінець 2005-го. Найближча конференція міністрів СОТ запланована на кінець 2005 року у Гонконзі, і саме там, є надія, СОТ нарешті визнає й Україну. ■

Ігор ПЕТРЕНКО,
економіст, журналіст

НОВІ КРИЛА ЄВРОПИ

А—380 у першому польоті

Компанія "Аеробус" у середині січня продемонструвала глядачам свій витвір — супер-авіалайнер А—380. Чотиримоторний триповерховий реактивний гігант був показаний на аеродромі в Тулузі (Південна Франція) у присутності французького президента Жака Ширака, британського прем'єра Тоні Блера, німецького канцлера Герхарда Шрьодера та іспанського прем'єра Хосе Луїса Родрігеса Сапатеро. На презентації були присутні члени Європейської Комісії Гюнтер Верхойген, Жак Барро і Пітер Манделсон, а також ще 5 тисяч поважних гостей і 2000 охоронців.

Найекологічніший

Це, так би мовити, "політичний літак". Важливо підкреслити, що його робила спільно вся Європа. Створення А-380, найбільшого в світі пасажирського реактивного літака, показує, чого Європа може досягти, працюючи разом і вкладаючи капітал у вміння, дослідження і технологію. Новий аеробус — це триумф усього Старого Світу. Такими плодами співпраці

Європа може пишатися.

Віце-президент Єврокомісії Гюнтер Верхойген, відповідальний за підприємства й промисловість, сказав: "Супераеробус показує, що робота в ЄС заслуговує сумісних зусиль. Вона демонструє, що з вірною промисловою політикою структури ЄС можуть вистояти навіть у самих відчайдушно конкурентних і високотехнічних видах комерційної діяльності. Ми повинні розширити цей підхід".

При конструюванні лайнера були застосовані новітні технології, у тому числі мікропроцесорні системи. В ньому використані найостанніші винаходи, впроваджені актуальні технологічні тенденції. Зокрема, А—380 — машина високоекологічна. Тоні Блер підкреслив цю характеристику А—380:

"А—380 — це єдиний комерційний літак, що сконструйований задля того, щоб зменшити шкоду для навколишнього середовища".

Готель із крилами

В авіалайнері можна розмістити 840 чоловік (якщо всі салони обладнати під 3-й клас). Щоправда, в такому варіанті він навряд чи буде використовуватися. У стандартній конфігурації А—380 є салони трьох класів різного рівня комфорту, і він уміщає 555 пасажирів — на третину більше, ніж найбільший його конкурент "Боїнг—747".

Так, 22 місця першого класу розташовано на нижній палубі, біля кабіни пілотів. 96 місць бізнес-класу займають передню частину верхньої палуби. Економ-клас здатний умістити 437 пасажирів. А на замовлення в аеробусі можна обладнати двоповерхові номери класу "Люкс" і навіть салон краси з тренажерним залом. У звичайній рейсовій модифікації передбачено декілька барів, бібліотека з відеосаломом, магазин безмитної торгівлі, кімната відпочинку.

Цікаво, що вперше в історії авіації для персоналу передбачені спальні місця на зразок кают.

Відомо, що довге перебування пасажирів у сидячому стані веде до набрякання ніг і навіть інколи до тромбозу вен. Дизайнери аеробуса запропонували свій спосіб пом'якшити наслідки довгого сидіння в кріслах. Передбачається розмістити туалети тільки на нижній палубі. Таким чином, учасникам польоту доведеться спускатися на нижню палубу і розминати кісточки.

Головною проблемою при спорудженні нового лайнера була боротьба із зайвою вагою. Економили на всьому — там, де можливо, метал усюди замінили на більш легкі матеріали. Навіть фарбу вибрали особливу, завдяки чому знизили вагу на 200 кілограмів.

Над створенням літака працювали півтори тисячі вчених і конструкторів. Деталі для збірки доставляли зі всього світу. А витрати на проектування, збірку першого екземпляра і його іспити вже перевищили \$10 млрд. Завершаться випробування до 31 березня.

Чи окупить себе цей гігант?

Підраховано, що програма створення суперлайнера стане комерційно успішною, якщо буде продано хоча б 250 машин. Представники компанії впевнені, що це не проблема. Аеробус уже має 139 замовлень від 13 авіакомпаній на загальну суму \$39 млрд. (один літак коштує біля \$280 млн.) Першою компанією, що має випустити його на регулярні рейси, оголошені "Сінгапурські авіалінії". Це відбудеться восени 2006 року. А загалом, як підраховано, світова авіація має потребу приблизно в 1250 таких гігантах, як А—380. Вони літатимуть між найбільшими містами миру. Правда, їх аеропорти доведеться істотно модернізувати. Сьогодні на планеті є лише 8 аеропортів, що по своїх технічних якостях мають змогу прийняти такі величезні кораблі, як А—380. Передбачається, що до 2009 року їх буде 29, у тому числі аеродроми при деяких столицях країн Європи. ■

Анатолій Веселовський

«ГАЛІЛЕО» ВИХОДИТЬ НА ВИРІШАЛЬНИЙ ЕТАП

Європейська супутникова радіонавігаційна система "ГАЛІЛЕО" почне працювати вже 2008 року: за пропозицією Європейської Комісії Рада ЄС затвердила її технічні характеристики, що дозволять завершити роботу над системою.

"Поza сумнівом, "ГАЛІЛЕО" є найдивовижнішим європейським технологічним проектом. Зараз ми на фінішній лінії: наступного року побачимо запуск перших супутників, — заявив з цього приводу віце-президент Єврокомісії Жак Барро. — "ГАЛІЛЕО" буде такою самою технологічною революцією, як мобільні телефони. Цей проект засвідчить здатність Європи до здійснення об'єднаних зусиль в досягненні спільних цілей".

Очікується, що у створенні системи візьме участь і Україна. На розгортання "ГАЛІЛЕО" протягом 2006-2008 років планується виділити 2,2 млрд. євро.

КОСМІЧНА ІНДУСТРІЯ ЄВРОПИ

Європейський космічний сектор за останні 10 років бачив часи і кращі, і більш складні. Бізнес у цій галузі почав особливо швидко розвиватися у 1990-х роках, із розширенням супутникових систем і послуг, та з появою нових компаній у цій галузі. Але на початку нового століття бізнес тут почав застоюватися. Зараз, після кількох років незначного росту, ця галузь отримує нові, багатообіцяючі перспективи, зв'язані з новими ініціативами ЄС у космічному просторі та з міжнародною безпекою.

Земний та Космічний Тиждень пройде з 12 по 20 лютого в Брюсселі. Ця головна ініціатива Європейської Комісії та Європейського Космічного Агенства (ESA) націлена на демонстрацію того, як використання космічного простору покращує якість життя на нашій планеті.

ВЕБ-САЙТ ДЛЯ ІМПОРТЕРІВ ТА ЕКСПОРТЕРІВ

Європейська Комісія створила веб-сайт, присвячений податковій та митній політиці Союзу. Він призначений насамперед для бізнесменів, які знайдуть тут будь-яку потрібну інформацію. Особливо це стосується підприємців з третіх країн, які зможуть дізнатися про митні правила й тарифи для імпортування продукції до ЄС.

Втім, знайдуть багато корисного для себе й окремі громадяни, які збираються подорожувати до Євросоюзу. Комісар ЄС з питань оподаткування та митного союзу ЛАСЛО КОВАЧ з нагоди початку роботи сайту зазначив: "Минулорічне розширення ЄС до 25 країн з подальшим розвитком базованої на знаннях економіки підвищило вимоги до бізнесу та окремих громадян щодо володіння найостаннішою інформацією про податки та митниці. Малі та середні підприємства особливо страждають від нестачі відповідної інформації, що знеохочує їх від трансграничної роботи". Подробиці на сайті: http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/index_en.htm.

«РОСІЙСЬКА» ЄВРОПА?

Представники більш ніж 10 країн Євросоюзу підтримали проект створення загальноєвропейської партії російськомовного населення. Про це говориться в резолюції конференції, що проходила в Брюсселі, "Російськомовне населення в розширеному Європейському Союзі".

Метою партії російськомовної діаспори "повинна стати колективна інтеграція російських громад у загальноєвропейський політичний процес". Автори резолюції вважають, що російська партія Європи "покликана брати участь як у рішенні проблем, важливих для всіх європейців, так і у відстоюванні специфічних інтересів російськомовної діаспори, що стосуються правового статусу різних груп співвітчизників у ЄС, створення умов для збереження культурної ідентичності, поліпшення відносин між ЄС і Росією". Учасники форуму припускають, що майбутня партія "може мати конфедеративний характер". Було також виражене бажання для діалогу з наднаціональними інституціями, зокрема, з Російською православною церквою, "створення постійної діючої ради".

У документі підтверджено, що "загальноєвропейська російська партія повинна стати партією російської культури і мови, але не партією, заснованою на етнічному походженні". Учасники форуму запропонували завершити роботу над статутом майбутньої партії до 1 липня 2005 року і провести установчий з'їзд до закінчення 2005 року.

За різними оцінками, у країнах ЄС проживають близько 6 млн. чоловік, що вважають рідною російську мову. Найбільша російськомовна громада — у Німеччині /близько 2,5 млн. чоловік/, за нею — російськомовні групи в Латвії /0,9 млн./, Естонії і Великобританії /по декілька сот тисяч/.

З «Шенгеном» ТЕПЕР МОЖНА Й У ШВЕЙЦАРІЮ

Швейцарія підписала Шенгенську угоду. Ця країна стала третьою після Ісландії і Норвегії державою, що входить у Шенгенську зону, але залишаєть

ся за межами Євросоюзу. Таким чином, в'їзд на територію Швейцарської Конфедерації став доступний для осіб, що мають єдину Шенгенську візу.

У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ МОЖНА ЇХАТИ ЗІ СТАРИМ ПАСПОРТОМ

Представництво Європейської комісії в Україні, Молдові і Беларусі заявляє про те, що з 1 січня 2005 року в'їзд у країни Євросоюзу продовжує здійснюватися по паспортах старого зразку. У повідомленні представництва відзначається, що з недавніх пір ЗМІ України стали поширювати інформацію про нібито наявні плани Європейського Союзу з 1 січня 2005 р. заборонити громадянам України в'їзд у ЄС у випадку відсутності в них паспорта нового зразку.

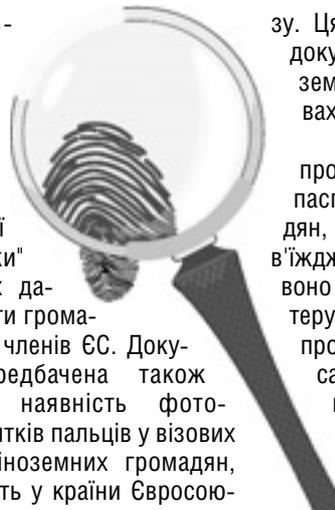

"Представництво Європейської Комісії в Україні хоче роз'яснити, що ні Європейська Комісія, ані жодна з країн ЄС не виступали з такими пропозиціями. Воно хоча вітає введення нового покоління паспортів, що будуть відповідати міжнародним стандартам безпеки, але акцентує, що держави ЄС і надалі будуть приймати дійсні паспорти старого зразку".

Рішення про продовження терміну дії паспортів старого зразку цілком залежить від українських органів влади.

Відбитки ВНЕСУТЬ У ПАСПОРТИ

Європейська комісія схвалила законодавчу пропозицію про внесення "з метою гармонізації норм безпеки" біометричних даних у паспорти громадян країн — членів ЄС. Документом передбачена також обов'язкова наявність фотографій і відбитків пальців у візових документах іноземних громадян, що в'їжджають у країни Євросою-

зу. Ця вимога поширюється і на документи, що дозволяють іноземцям перебування в державах ЄС.

Що стосується положення про внесення відбитків пальців у паспорти європейських громадян, а також тих іноземців, що в'їжджають у країни Євросоюзу, то воно не має обов'язкового характеру — національним урядам запропоновано приймати рішення самостійно. Пропозиції Європейської комісії тепер буде передано для розгляду в Раду Євросоюзу і Європарламент.

З ВИСТУПУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Віктора Ющенко

*на засіданні Ради Європи
26 січня 2005 року:*

«Я впевнений, що помаранчева українська революція змогла відбутися значною мірою завдяки тому, що європейські цінності, передусім свободи і демократії, міцно закріпилися в свідомості мого народу; що українці як вільна європейська нація, яка є стороною європейської конвенції із захисту прав людини, не змогли змиритися з наступом на їхню свободу, рішуче виступили і відстояли своє право на вільні і чесні вибори, виступили за свободу слова і переконань, свободу будувати достойне своє майбутнє.

Освенцим і гітлеризм, ГУЛАГ і радянський тоталітаризм, голокост і Голодомор в Україні в 1932—33 роках, який забрав до 10 мільйонів людей і довгі роки приховувався сталінським режимом, залізною завісою, депортація цілих народів і розстріли мирних демонстрантів,

переслідування інакомислячих та інші жахіття, що пережила Європа у двадцятому столітті, змушують нас у першу чергу пам'ятати про спільну відповідальність за долю кожної європейської країни, про недопущення лінії поділу та побудову нових берлінських мурів, за якими можна безкарно творити і приховувати будь-які злочини.

І головне, про необхідність забезпечення верховенства права, недопустимість щонайменших порушень прав людини сьогодні, що вже завтра може спричинити неоправдані наслідки.

Як Президент України я докладу зусиль для забезпечення незворотності демократичних перетворень у моїй державі, панування фундаментальних принципів Ради Європи, захисту прав людини, плюралістичної демократії та верховенства права. Завершення президентських виборів в Україні — це лише початок оздоровчих процесів у нашій державі до повного одужання та становлення її дорослого організму, стійкого до вірусів корупції, автократії, цензури, будь-яких порушень прав людини, це початок упевненого руху до економічного процвітання, економічних гарантій та достойного життя кожного українця.

Цей шлях складний, але не обов'язково тривалий. Я знаю, як це

здійснити, я вірю, що українці зможуть це зробити, в мене є чіткий план перетворень в Україні на наступні 5 років і команда, яка його може реалізувати. В його основі — реалізація стратегічної зовнішньополітичної мети — членства в Європейському союзі. Це проста і зрозуміла формула добробуту і безпеки українців.

Усередині країни буде проведено реорганізацію органів державної влади з тим, щоб процес інтеграції в Європейський Союз набув реального, а не декларативного змісту.

Ми вітаємо намір Європейського Союзу розробити нову стратегію щодо відносин з Україною. Переконали, що вона повинна передбачати перспективу членства.

Вже протягом найближчого часу ми розраховуємо отримати статус країни з ринковою економікою, а до кінця 2005 року приєднатися до СОТ і укласти з Європейським Союзом Угоду про створення зони вільної торгівлі. Важливим психологічним фактором має стати спрощення візового режиму між Україною і державами Європейського Союзу.

Ініціатива «Європа — безвізовий простір для країн-членів Ради Європи» стане найпереконливішим гуманістичним доказом життєвості об'єднувальних процесів на континенті». ■

СОЛАНА ЗАВІТАВ НА КВАРТИРУ ДО ЮЩЕНКА

До Ющенка в гості прибув верховний європеець Хав'єр Солана. Він не мав змоги бути присутнім на інавгурації Президента Ющенка 26 січня, тому заїхав до Києва за два дні до урочистостей. Майбутній президент приймав Солану прямо у себе в квартирі.

Як відомо, Ющенко живе біля Майдану Незалежності, на вулиці Малій Житомирській. У нього двоповерхова квартира під дахом будинку. Тут до загострення політичної боротьби він мешкав з дружиною, трьома малими дітьми та дорослим сином Андрієм.

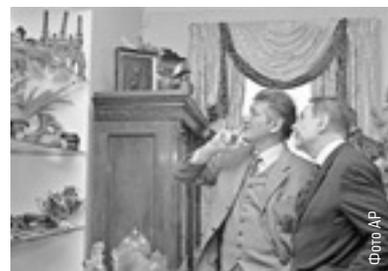
Але після отруєння в розпал виборів Ющенко забрав дітей з дружиною до будинку в Безрадичах, який знаходиться під щільнішою охороною. Там малолітні дочки, за словами Ющенка, почували себе "на прив'язі як козочки у садочку", а дружина Катерина "читала інтернет, півночі плакала, бо страшно — а коли сходило сонце, то ставало не так страшно".

Одним словом, повернення родини Ющенків до київської кварти-

ри було теж результатом перемоги демократії. І проінспектувати цю територію прийшов у п'ятницю 24 січня Хав'єр Солана.

Він з'явився у помешканні Ющенка десь за півгодини, як туди приїхав господар. Більше того, Солана прийшов, коли вдома не було навіть дружини Ющенка Катерини.

Ющенко з'явився вдома у супроводі Зінченка та особистого охоронця. При цьому Ющенко привітався з комісаром Євросоюзу англійською: "Найс ту міт ю!".

Брюссельський гість зацікавився квартирою Ющенко. Хазяїн показав йому колекцію трипільських глечиків та іншої продукції, збирання якої є хоббі нового президента.

У цій частині програми Ющенко говорив українською, а синхронний переклад Солані здійснювала майбутня перша леді.

Частування їжі супроводжувалося подяками Солані за участь у врегулюванні кризи під час помаранчевої революції. А також розмовами про членство України в Євросоюзі. "Нічого неможливого для України немає", — сказав в інтерв'ю агентству "Рейтер" Солана після обіду. ■

За матеріалами електронного видання "Українська правда" <http://www.pravda.com.ua/>

ЗНАННЯ ДЛЯ БІЗНЕСУ

Європейський Союз випустив безкоштовний компакт-диск "Приватний Діловий Розвиток — Урожай Знать, 2004"

Відкритий доступ до знань — передумова для розвитку й просування до стабільності й демократії в суспільстві.

ЄС допоміг у створенні й випуску компакт-диску, що містить основи знань по менеджменту, маркетингу, навчальні матеріали й приклади. 100.000 копій цього диска будуть роздані безкоштовно всім бажаючим.

Компакт-диск, названий "Урожай Знать", вміщує величезну кількість

відомостей по даній темі й є внеском сотень експертів у розвиток демократії та ринкової економіки в Україні.

Ось частина відомостей, які є на цьому CD-ROM:

- ✦ Маркетинг і Продажі, навчальні матеріали
- ✦ Фінансові й бухгалтерські навчальні матеріали
- ✦ Стратегії розвитку бізнесу
- ✦ Основи керування підприємством, його діагностики.
- ✦ Допомога для визначення нових ділових можливостей
- ✦ Як проводити ефективні дослідження партнера, і ін.

Ця інформація буде цікава менеджерам підприємств, діловим кон-

сультантам, викладачам, студентам бізнесу й управління, а також усім зацікавленим особам в Україні.

Ціль, що поставив перед собою даний проект — допомогти комерційно успішним українським підприємствам удосконалити їхню діяльність і конкурентноздатність. Увага була зосереджена на поліпшенні роботи з партнерами, збільшенні вартості підприємства, прискоренні економічного росту та зміцненні в цілому приватного сектору в Україні.

Замовити диск можна на сайті www.restructuringukraine.kiev.ua. Диск можна також отримати у Представництві ЄС в Україні.

Заявки за електронною адресою: press@delnkr.cec.eu.int чи по тел. (044) 462-00-10.

ТУРЕЧЧИНА ВСТУПАТИМЕ ЗА ФОРМУЛОЮ «ТАК, АЛЕ...»

«Сьогодні Євросоюз відкрив свої двері для Туреччини», — так прокоментував рішення глав держав і урядів країн-членів ЄС відразу ж після ухвалення Президент Єврокомісії Жозе Баррозу. Основні параметри його оголосив прем'єр-міністр головуючих в союзі Нідерландів Ян Петер Балкененде. «Лідери 25 країн вирішили сказати «так» початку переговорів про вступ з Туреччиною, — заявив він. — Це рішення ми ухвалили на основі аналізу, зробленого Європейською комісією... Метою переговорів є членство в ЄС. Переговори матимуть відкриту кінцеву дату, що означає відсутність гарантій щодо результату. Ми також обговорили що ми робитимемо, якщо переговори не будуть успішними. Ми погодилися, що в цьому разі кандидат на членство буде міцно залучений до європейських структур».

Умовою для початку переговорів ЄС висунув суттєві кроки у напрямку визнання Туреччиною Кіпру. І хоча Європейська Рада відмовилася в цьому від жорстких або ж імперативних формулювань, проте обов'язковим названо поширення асоційованої угоди між ЄС та Туреччиною від 1963 року на десять нових країн-членів ЄС, зокрема й Кіпр. Що, власне, буде визнанням Анкарою «де-факто» грецько-кіпрського уряду.

Загалом, рішення глав держав та урядів ЄС не стало сенсацією, і навіть до певної міри несподіванкою. Дух його цілком витримано в руслі рекомендацій Європейської комісії, оприлюднених нею ще на початку жовтня, тобто, в руслі компромісної формули «Так, але...» Початок переговорів з Туреччиною підтримав і Європейський парламент. Хоча і серед глав держав і урядів, і серед європарламентаріїв єдності не було.

Втім, досягнуті Європейською Радою формулювання цілком можуть задовольнити якщо й не всіх, то більшість. Саме рішення про по-

Рішення Європейської Ради щодо початку переговорів про вступ до Євросоюзу Туреччини поповнило список надважливих рішень та подій, що мали місце в ЄС минулого року. Поки що важко сказати, поставлено в турецькому питанні крапку чи три крапки: з одного боку стартова для переговорів дата 3 жовтня 2005 року не є безумовною, з боку іншого — ЄС залишає невизначеною дату завершення передвступного процесу навіть у разі його початку.

чаток переговорів є великим успіхом Туреччини та її прибічників у Євросоюзі: здійснилося те, чого Анкара добивалася понад 40 років. Противників може цілком влаштувати відсутність гарантій щодо вступу Туреччини до ЄС.

До того ж, будь-яка країна Євросоюзу може визначити своє

ставлення до вступу Туреччини шляхом всенародного референдуму — про проведення такого вже оголосила Австрія. Зрештою, у разі початку переговорного процесу 3 жовтня цього року, завершення його в кращому разі не варто очікувати за 10—15 років. Часу на роздуми більш ніж досить. ■

УГОДА НАБЛИЖАЄ ХОРВАТІЮ ДО ЄС

31 лютого набула чинності Угода між ЄС і Хорватією. Вона спрямована на стабілізацію ситуації в країні та забезпечує договірну структуру відносин між ЄС і Хорватією протягом усього періоду до її вступу в члени ЄС.

Угода охоплює сфери політичного діалогу, регіонального співробітництва, створення зони вільної торгівлі до 2007 для індустріальних виробів і

найбільш важливих сільськогосподарських продуктів.

До неї входить також положення щодо наближення хорватського законодавства до вимог ЄС, включаючи закони в сфері конкуренції, в області захисту прав інтелектуальної власності. Угода передбачає всебічне співробітництво у всіх напрямках економіки й політики, включаючи правосуддя.

УСІ ЗАКОНИ ЄВРОПИ — В ПЕРЕКЛАДІ НА УКРАЇНСЬКУ

Міністерство юстиції України створює електронну базу перекладів на українську мову актів європейського законодавства.

В першу чергу до неї вводяться документи й форми у сферах, які визнані пріоритетними для адаптації вітчизняного законодавства. Це близько 300 законодавчих актів із підприємницької діяльності, транспорту й зв'язку, оподаткуванню, охорони навколишнього середовища, енергетики,

інтелектуальної власності, стандартизації та сертифікації, митного регулювання, боротьби з відмиванням грошей, банківського права, а також з аграрної політики.

В електронну базу вже внесено близько 140 законів Європейського Союзу. Їх переклади зроблені з метою виявлення прогалин в українському законодавстві та для подальшої адаптації його до норм ЄС. За кілька місяців ця база даних буде мати адресу в Інтернеті.

АВСТРИЙЦІ ЗАБОРОНИЛИ МАШИНИ У ВІСІ 10 РОКІВ

Під заборону підпадають також дизельні вантажівки у віці 4 років. Чотири великих міста в Південному Тіролі (Австрія) Брунек, Меран, Бозен і Бриксен прийняли рішення заборонити в зимові місяці рух по своїх вулицях на старих автомобілях.

Заборона носить циклічний характер і буде діяти по буденним дням (включаючи суботу і крім святкових днів) з 7 до 9 години, з 12 до 14 години і з 17 до 19 години. Він вступив у дію 1 грудня 2004 року і протриває до 1 квітня 2005 року. Саме в зимові місяці забруднення повітря має

найбільш негативні наслідки, вважають тірольці.

У позначений період не дозволяється рух на легкових машинах і вантажівках з бензиновими двигунами, виготовлених до 31 грудня 1994 року і на вантажівках вагою більш 3,5 тонн із дизельними двигунами, зроблених до 31 грудня 2000 року. За порушення заборони передбачений штраф у розмірі 68 євро, що буде стягуватися з усіх водіїв, включаючи іноземців, що у масовій кількості перебувають в альпійському республіку на зимову відпустку.

ШЛЯХАМ — БЕЗПЕКУ!

Міністри транспорту країн-членів Європейського Союзу узгодили далекосяжну стратегію підвищення безпеки на дорогах. Її втілення має призвести до того, що до 2010 року кількість загиблих та поранених внаслідок дорожньо-транспортних пригод буде зменшена в ЄС вдвічі.

Стратегія містить ініціативи, засновані на певному примусі. Зокрема, автовиробникам може бути запропонова-

но встановлювати в машини пристрої автоматичного контролю швидкості, попередження про перевищення її або ж автоматичного обмеження, протиалкогольні блокувальники тощо. Також страховим компаніям може бути рекомендовано знайти шляхи для заохочення безпечного водіння й стимулювання використання безпечних автомобілів.

Втім, програми втілення цієї стратегії в життя поки що немає.

НА УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОМУ КОРДОНІ ВІАКРИЛИСЯ КОНСУЛЬТАЦІЙНІ ПУНКТИ

У грудні в пунктах пропуску через державний кордон для автомобільного повідомлення "Краковець — Корчева" на території України і "Дорохуск-Ягодин" на території Польщі відбулося офіційне відкриття консультативних пунктів.

Як повідомили у відділі з питань взаємодії зі ЗМІ і зв'язків із громадськістю Державної прикордонної

служби України, на підставі Угоди між Кабінетом Міністрів України й Урядом Республіки Польща про співробітництво під час здійснення контролю осіб і транспортних засобів, що перетинають українсько-польський державний кордон, був підписаний Протокол про створення консультативних пунктів у визначених пунктах пропуску через державний кордон.

ДОПОМОГА МАЛОМУ БІЗНЕСУ

Європейська Комісія схвалила програму, покликану допомогти місцевим банкам та кредитним установам у фінансуванні потреб малого та середнього бізнесу. 36 мільйонів євро будуть спрямовані на зменшення труднощів фінансового сектору наперед у країнах, які приєдналися до Союзу 2005 року.

"З власного, пов'язаного з розширенням ЄС досвіду я знаю, що малому бізнесу в нових країнах-членах особливо часто доводиться справді боро-

тися, щоб отримати фінансування, — зазначив віце-президент Європейської Комісії, комісар ЄС з питань підприємств та індустрії Гюнтер Ферхойген. — І наша ініціатива допоможе підприємцям створювати й розвивати свої підприємства, множити нові робочі місця".

За статистикою, понад 90% всіх підприємств в ЄС є малими, і саме такий бізнес має специфічні фінансові потреби, кредити на які здобути досить важко.

ЄС: НОВИЙ РІВЕНЬ ОБМІНУ ВІЗОВОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ

Єврокомісія схвалила зміни до законодавства ЄС, які стосуються Візової інформаційної системи (ВІС). Її буде скомпоновано як центральну базу даних, сполучену з національними базами. Таким чином, для консульств країн ЄС та інших компетентних структур це дає можливість доступу до документів, які подають прохачі віз в інших країнах-членах, а також до рішень, ухвалених за цими проханнями.

"ВІС має дві основні цілі: зміцнення безпеки країн ЄС та боротьби з нелегальною імміграцією через підтримку спільної візової політики і перевірки прохачів віз", — заявив віце-президент Європейської Комісії, комісар з питань юстиції, свободи і безпеки Франко Фраттіні.

Він наголосив, що нововведення мають на меті спростити пересування у Шенгенському візовому просторі законослухняних громадян з третіх країн. Тепер запропоновані комісією зміни повинні спільно затвердити Європейський Парламент та Рада ЄС.

РАДАРИ АНТИВІТКНЕННЯ — НА ШЛЯХИ!

Європейська комісія дозволила обладнати автомобілі дорожньою безпечною технологією.

Радари короткої відстані, які можуть передбачити небезпеку зіткнення й автоматично застосувати гальма автомобіля, повинні бути доступні у середині 2005 року. Про це йдеться в рішенні, прийнятому Європейською Комісією. Для роботи таких радарів виділяється певна радіочастота. Передбачається, що завдяки застосуванню таких радарів число жертв дорожніх подій до 2010 року скоротиться в 2 рази.

ЗНАННЯ ПРО ЄС У КОЖНУ

Представництво Європейської Комісії в Україні, Молдові та Білорусі в рамках реалізації Інформаційної та Комунікаційної програми Європейської Комісії запровадило ініціативу проведення інформаційних днів Європейського Союзу в районних школах України з січня по травень 2005 року. Такі інформаційні дні є складовою щорічної інформаційної програми Представництва ЄК в Україні, спрямованої на поширення знань та інформації про Європейський Союз серед населення України.

Метою ініціативи є організація та проведення заходів, спрямованих на інформування населення України, що проживає у сільській місцевості, про ЄС, європейські цінності, перспективи відносин ЄС та України, політики ЄС щодо України тощо. Вперше цільовою аудиторією проекту виступають школярі сільсь-

кої місцевості, та районних центрів восьми областей України: Дніпропетровської, Полтавської, Київської, Житомирської, Рівненської, Донецької, Тернопільської та Івано-Франківської.

Практична реалізація ініціативи передбачає проведення інформаційних заходів у районних та сільських школах у формі, обраній партнерами та школами в області (уроки на тему "Що таке ЄС?", вікторини, конкурси малюнків, європейського танцю тощо). Термін проведення Інформаційних днів — квітень — початок травня 2005 року.

Для реалізації ініціативи на місцях на даному етапі необхідно:

Поширення інформації про ініціативу та форми її реалізації, а також залучення до інформаційних заходів максимально можливої кількості районних та сільських шкіл вищезазначених областей (до кінця лютого 2005 р.);

Створення переліку шкіл-учасниць Інформаційних днів ЄС в Україні із визначенням заходів, що планується в них провести в рамках Інформаційних днів ЄС в Україні (до кінця лютого 2005 р.);

Підтримка тісних контактів з областними та районними засобами масової інформації та органами місцевої влади в інтересах поширення інформації про заходи в рамках ініціативи (протягом всього терміну реалізації ініціативи).

Організатори ініціативи надають необхідні методичні (сценарії та плани заходів) й рекламно-інформаційні матеріали (плакати, інформаційні листки), а також готові до обговорення фінансування можливих витрат на проведення заходів у Вашій області.

Якщо вас зацікавила ця інформація і Ви маєте бажання взяти участь у цій програмі, будь ласка, телефонуйте чи пишіть у Представництво ЄК в Україні до пані Вікторії Давидової.

Тел.. +380 44 462-00-10

Факс. +380 44 462-09-20

e-mail: victoria.davydova@cec.eu.int

ЗАДОВОЛЕНІ ЖИТТЯМ

У Європейському Союзі зросла кількість людей, задоволених своїм життям і перспективами об'єднання.

Про це заявила Комісар ЄС Марго Вальстром, посилаючись на дані опитування, проведеного восени 2004 року. Відповідно до результатів дослідження, 81% усіх жителів ЄС задоволені своїм нинішнім життям, що на 2% більше, ніж навесні цього року. "Громадяни ЄС позитивно оцінюють свою ситуацію, і більш оптимістичні до майбутнього", — сказала Комісар ЄС.

Вона відзначила також зростання довіри європейців

до Євросоюзу, його ролі в глобальній політиці, а також до Конституції Європи. "Це дуже важливий стимул для забезпечення добробуту в ЄС", — сказала пані Вальстром.

Після приєднання в травні 2004 року до Євросоюзу де-

сяти нових держав на 16% — (до 53%) зросла кількість європейців, що підтримують розширення. Найбільш активно за це виступають поляки — 78%, а також 76% литовців, 75% словенців, 69% словаків.

Серед старих країн ЄС за прийом нових членів найбільш активно виступають Іспанія — 67%, Греція — 62% та Італія — 61%.

Менше підтримують розширення багаті європейські держави: Австрія — 28%, Ні-

мечина — 36%, Люксембург — 38% і Франція — 39%.

Самою головною проблемою в Євросоюзі залишається безробіття — для 46% опитаних.

Найбільшими євроентузіастами є жителі Люксембургу — 85%. Половина поляків вважає членство в Євросоюзі гарним, і тільки 8% — поганим.

У 25 країнах ЄС проживає сьогодні близько 456 мільйонів чоловік, що складає 7% населення Землі.

Дружина президента Франції Жака Ширака порушила 30-річне мовчання і привселюдно розповіла про те, що її дочка неодноразово намагалася покінчити із собою через анорексію. "Мати, чия дитина хвора, мати, що не може повернути здоров'я своїй хворій дитині завжди відчуває себе винуватою, — сказала Бернадетт Ширак у виступі на французькому телебаченні, — І батько теж".

ТРАГЕДІЯ СІМ'Ї ФРАНЦУЗЬКОГО президента

Лоранс Ширак, якій зараз уже 46 років, була багатобічною студенткою медичного інституту, і закінчивши його, якийсь час працювала в паризькій службі швидкої допомоги.

Але з 15 років вона страждала від важкої форми розладу режиму харчування, вона кілька разів лежала в лікарні.

Шістнадцять років тому, після другої президентської кампанії, її знов поклали до лікарні, причому поширилися слухи, що вона вмерла.

"Іноді погано бути знаменитим, наприклад, коли зіштовхуєшся з хворобами, — сказала Бернадетт Ширак. — Коли доводиться боротися з такими труднощами, хочеться просто сховатися від чужих очей".

Проблеми Лоранс продовжувалися. У 1990-му році вона вистрибнула з вікна своєї квартири на четвертому поверсі, намагаючись покінчити із собою.

Доглядальниця, яку найняли для цілодобового спостереження, не змогла зупинити її, але Лоранс вижила, в неї був зламаний куприк і травми голови.

З тих пір про неї мало що чули, і мадам Ширак сказала тільки, що завжди зберігає в серці надію на видужання дочки.

Бернадетт Ширак з 1994 року є президентом благодійного товариства, ціль якого — створити найбільш сприятливі умови існування в лікарнях для дітей і підлітків, щоб вони могли там слухати і виконувати музику, займатися спортом.

Вона погодилася розповісти про свою дочку в програмі телека-

нала France 3 "Усім не догодиш", щоб одержати можливість повідомити про відкриття нової клініки для підлітків "Будинок Соленн", заснований на гроші її фонду.

"Цим дітям не вистачає в житті радості, сонячного світла," — говорить 71-літня Бернадетт Ширак.

Вона говорить, що це зовсім не ті умови, у яких іноді доводилося проходити лікування її дочки, "замкненої за цегельними стінами в спальні з одним малюсінким віконцем". Вона додає: "Саме тому її мати хоче створити лікарні для підлітків, що страждають від анорексії. На початку хвороби Лоранс ми досліджували усю Францію, іншу Європу й Америку, але скрізь були закриті клініки, де дітей відривалися від родини і друзів". "Можна було дзвонити, щоб довідуватися про її стан, але з нею поговорити нам не давали".

В окремому інтерв'ю Бернадетт Ширак сказала журналу Madame Figaro: "Ми випробували всі методи лікування, але вона кілька разів намагалася покінчити із собою, і її знову забирали в лікарню. Ми були як у пустелі. Я б не хотіла, щоб моїй родині довелося знову через це пройти".

Як пише газета Times, сімейство Шираків давно потрапило до млина чуток, спровокованих замовчуванням французькою пресою подробиць приватного життя суспільних фігур. Завдяки цій традиції покійний президент Міттеран ховав від громадськості свою позашлюбну дочку Маззарін Панжо, доки вона не досягла повноліття.

Мадам Ширак говорить, що одержала тисячі листів зі співчуттями в 1993 році, коли пройшла чулка, що Лоранс померла.

У 1993 році в родині Шираків відбулася інша трагедія, про яку в пресі також мало писали. Через кілька тижнів після того, як друга дочка Шираків — Клод Ширак вийшла заміж за політолога Пилипа Аберта, він був знайдений у своїй квартирі мертвим. За офіційною версією смерть наступила в результаті природних причин, але у Франції говорять, що він покінчив із собою за допомогою передозування наркотику.

Машина слухів не зупиняється у межах Франції. У Токіо ходять чулки, що у Ширака є незаконнонароджений син у Японії. Цей нічим не підкріплений слух був викликаний частими приватними візитами Шираку в Японію в 1990-х роках.

З тих пір Ширак і його родина стали більш відкритими для громадськості. Під час виборчої кампанії 2002 року Ширак знявся для обкладинки журналу із сином Клод, 8-літнім Мартіном. Батько Мартіна — Тьєри Рей, чемпіон з боротьби. Вони з Клод розлучилися.

Книга мадам Ширак, де вона намагається позашлюбні зв'язки свого чоловіка, була частиною передвиборної стратегії Ширака. Нещодавно також Ширак визнав дійсними повідомлення про 34-літню Ан Дао, жінку з В'єтнаму, що родина Шираків неофіційно вдовочила, коли та прибула як біженка в Париж у 1979 році, коли їй було 9 років. Вона кілька років прожила в будинку Шираків, а тепер вона заміжня, і в неї троє дітей. Усіх їх кличуть на честь членів родини Ширак — Жак, Лоранс і Бернар. ■

За матеріалами видання Le Figaro

КИЇВ

стане
культурною столицею

ЄВРОПИ

За словами пані Станишевської, на неї справили велике враження революційні події в Києві, зокрема масові цивільні акції непокори проти фальсифікації виборів. На її думку, вони підтвердили формування високої демократичної культури в новому українському суспільстві.

Щороку Євросоюз надає звання Європейської культурної столиці двом містам. Звання Європейської культурної столиці призиває міста до активізації культурного життя, насиченого різними заходами. При цьому структури Європейського

Союзу надають значну фінансову допомогу для їхньої організації. На даний момент такого звання удостоїлися вже 28 міст. Зокрема, у 2000 році 9 міст були, як виняток, обрані одночасно. Після Роттердама (Нідерланди) і Порто (Португалія) у 2001 році, Брюгге (Бельгія) і Саламанки (Іспанія) у 2002, Граца (Австрія) у 2003, культурними столицями в 2004 році були Генуя (Італія) і Лілль (Франція). У 2005 році столицю був обраний Корт (Ірландія), а в 2006 році — Патрас (Греція).

Висунути кандидатуру Києва на звання Європейської культурної столиці 2010 року запропонувала депутат Європарламенту і міжнародний спостерігач за виборами Президента України Гражина Станишевська. Про це вона повідомила на зустрічі в столичній мерії з київським міським головою Олександром Омельченко.

Союзу надають значну фінансову допомогу для їхньої організації.

На даний момент такого звання удостоїлися вже 28 міст. Зокрема, у 2000 році 9 міст були, як виняток, обрані одночасно. Після Роттердама (Нідерланди) і Порто (Португалія) у 2001 році, Брюгге (Бельгія) і Саламанки (Іспанія) у 2002, Граца (Австрія) у 2003, культурними столицями в 2004 році були Генуя (Італія) і Лілль (Франція). У 2005 році столицю був обраний Корт (Ірландія), а в 2006 році — Патрас (Греція).

Остаточне рішення про обрання культурної столиці Європи 2010 року прийме експертна комісія, що складається з представників установ Європейського Союзу. На думку пані Станишевської, у Києва є всі підстави, щоб подати заявку на присвоєння йому цього почесного звання в 2010 році. Необхідні матеріали українська сторона може подати на розгляд Європейської комісії вже цього року. Процедура розгляду заявки установами Європейського Союзу буде тривати 4 роки з моменту подання.

На думку київського мера Олександра Омельченко, Київ зможе гідно представити ЄС свою кандидатуру. Українська столиця вже незабаром почне підготовку до цього. Вона має досить великий досвід проведення масштабних культурних акцій, і зможе подати на розгляд європейського журі широкі і різноманітні культурні програми. До неї увійдуть як хореографічні, так і вокальні номери, виступи творчих самодіяльних колективів, різноманітні театральні постановки тощо. ■

ДО РЕЧІ

В 2005 році культурною столицею Європи було проголошено місто Корт у Республіці Ірландія.

Корт — найменше місто з тих, кому випала честь бути визнаним столицею європейської культури. Воно є другим по населенню містом у Республіці Ірландія, з чисельністю 123 тисячі чоловік.

Ідея Європейської культурної столиці була розроблена з ініціативи актриси й громадської діячки Меліни Меркурі. Мета цієї акції — проводити й пропагувати примирення народів Європи. Проект був започаткований Радою Європи 13 червня 1985 року.

КРАЩИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ФІЛЬМ 2004 РОКУ

Фатіх Акін — турецький режисер, що працює в Німеччині.

Варто відзначити, що на головний приз претендували також фільми "Погане виховання" (Bad Education, режисер Педро Альмодовар), "Таємниці Віри Дрейк" (Vera Drake, Майк Лі), "Море всередині" (Sea Inside, Олександр Аменабар).

Нагадаємо, що в лютому 2004 року фільм "Головою об стіну" був нагороджений головним призом Берлінського кінофестивалю.

У фільмі розповідається про історію кохання, героями якої є діти турецьких іммігрантів, що народилися в Німеччині. І він, і вона живуть за всіма дозволеними больовими межами: ріжуть бритвою по власному тілу, вриваються на четвертій швидкості в стіну будинку, плюють на умовності і стійко сприймають удари долі, в прямому і переносному значенні слова. Випадкова зустріч героїв обіцяє надію, дає шанс, переростає в кохання.

На урочистій церемонії вручення нагород Європейської кіноакадемії в Барселоні був названий кращий фільм Європи 2004 року. Ним стала стрічка режисера Фатіха Акіна "Головою об стіну" (Head On).

Живий класик іспанського кінематографу — режисер Педро Альмодовар, що претендував відразу на п'ять премій, не отримав жодної. І це не дивлячись на величезний успіх його картини "Погане виховання" як у критиків, так і у широкої публіки.

Лише один раз режисер піднявся цього вечора на сцену, щоб оголосити ім'я своєї співвітчизниці, володарки призу глядацьких симпатій — Пенелопі Круз.

Акторка сказала: "За всю мою кар'єру це — перша нагорода від глядачів. Я її дуже ціную й дякую режисерові фільму "Не рухайся", який допоміг мені відчути роль і зіграти її саме так!"

Найбільша кількість призив випала на долю іншого іспанського кінорежисера, Олександра Аменабара, який був удостоєний премії в номінації за кращу режисерську роботу за фільм "У відкритому морі".

Крім того, приз за кращу чоловічу роль у цьому ж фільмі отримав Хав'єр, що зіграв іспанського моряка Рамона Сампетро. Реальний прототип цього героя, що після корабельної аварії залишився повністю

паралізованим, показав дивну силу духу. Він навчився писати на комп'ютері, натискаючи на клавіатуру затисненою в роті паличкою, і написав книгу на захист евтаназії.

За фільм "У відкритому морі" Аменабар вже отримав Срібний приз кінофестивалю у Венеції, а Бардем був визнаний кращим актором на цьому ж фестивалі.

Нагорода за кращу жіночу роль випала Імельді Стаутон — акторці фільму "Віра Дрейк" британського режисера Майкла Лі. Цей фільм отримав Золоту медаль у Венеції, а Імельда удостоїлася там такої ж нагороди в номінації "жіноча роль".

Несподіванкою стало те, що приз за кращий неєвропейський фільм отримав китайський режисер Вон Карвай за роботу "2046", що виборола нагороду критиків у Каннах, хоча фаворитом вважався "Фаренгейт 9/11" Майкла Мура.

Приз за всю творчість було вручено іспанському кінорежисеру Карлосу Саура, а за найбільший європейський внесок у світове кіно — норвезькій кіноактрисі Лів Ульман.

Що стосується майбутнього, то в лютому відбудеться черговий Берлінський кінофестиваль "Золотий ведмідь". Він відкриється прем'єрою фільму відомого французького режисера Режі Варньє "Людина людині" (Man to Man) — історико-пригодницькою стрічкою з участю Джозефа Фіннеса і Крістін Скотт Томас.

Цей фільм сумісного французько-британського виробництва розповідає про пригоди групи антропологів у нетрях Африки. Вони шукають доказу споріднених зв'язків людини й мавпи. Варньє отримав

"Оскара" в 1993 році за фільм "Індокитай" за участю Катрін Денев. Буде також уперше показаний відреставрований фільм 1925 року, що став кінокласикою. Це знаменитий "Броносець Потьомкін" Сергія Ейзенштейна, який, виявляється, всі ці роки демонструвався в дуже пошматованому вигляді, в порівнянні з авторським варіантом. Тепер у фільмі відновлено багато вирізаних кадрів, у тому числі виступ революціонера Льва Троцького, що були заборонені цензурою в 1920-і роки.

Одна з найвідоміших сцен цього фільму відбувається в Одесі, де коляска з дитиною котиться вниз по нескінченних сходинах Потьомкінських сходів, а навколо в паніці біжать люди, рятуючись від солдатів. Тепер, крім промови Троцького, були відновлені й купюри в сцені на Потьомкінських сходах.

Реставрація фільму проводилася при підтримці Британського інституту кінематографії і Федерального кіноархіву Німеччини. ■

Анатолій Леміш

КОНСТИТУЦІЮ НІМЕЧЧИНИ ТЕПЕР МОЖНА... ЗАСПІВАТИ

Німецький композитор Томас Бірлінг написав музику до тексту Конституції ФРН за замовленням міста Карлсруе, яке бере участь в конкурсі на присудження титулу Європейської культурної столиці 2010 року.

Композиція написана для фортепіано і саксофона і, за словами автора, по жанру знаходиться на межі між новою музикою і вільною імпровізацією з елементами перформенса.

З тексту основного закону композитор узяв пасаж, в якому зафіксовано 19 основних прав громадян країни. Прем'єра відбудеться 26 лютого в Карлсруе.

ЛЮТИЙ — МІСЯЦЬ Карнавалів

3-8 лютого карнавали пройдуть у Німеччині з головними діючими особами Принцом, Селянином і Прекрасною Дівочою. Діва завершує карнавальну дію в так званій Рожевий понеділок, обдаровуючи юрбу подарунками і спостерігаючи за спаленням ляльки-зими.

6—8 лютого бельгійці будуть переодягатися в жіночі сукні, а жінки наклеюють бороди та вуса. Частина з них буде марширувати, інші — танцювати на мітлах. У місті Бенше ряджених закидають апельсинами, а в Алсті — ріпчастою цибулею.

У Греції самий великий і яскравий карнавал пройде в Афінах 12—16 лютого, і славиться він своїм демократизмом і еkleктикою. Тут

Карнавальний місяць, що передує Великому посту і Великодню, стартує в Європі.

можна побачити ходу ряджених, акробатів і клоунів, станцювати і запальні грецькі танці, і самбу, і танго, послухати серенади, джаз і народні пісні.

Самими запальними вважаються карнавали в Іспанії (3—9 лютого; Кадис, Барселона, Мадрид, Малага). У різних регіонах вони мають свою специфіку: на півдні поширені перевдягання в одяги протилежної статі, а на півночі — перевдягання у тварин.

Францію теж захлиснуть карнавальні веселощі, але лише в Сан-Рафаелі вони мають свою ізіюминку — тут 7—13 лютого пройде фестиваль мімоси.

Карнавал на Канарських островах відомий перестрілками яєць, а Венеціанський карнавал (28 січня — 8 лютого) — комедійними спектаклями за участю традиційних масок — Панталоне, Бригелли та Арлекіна. Тема карнавалу цього року — "Казанова".

ЄС СПРИЯЄ КУЛЬТУРНОМУ СПІВРОБІТНИЦТВУ

Піриблизно 32 мільйонів євро було витрачено минулого року Євросоюзом на підтримку 233 проєктів у галузі культури, більшість з яких орієнтована на збереження культурної спадщини. Це лише частина великої програми ЄС Культура—2000, участь у якій беруть 30 європейських країн і понад 850 структур.

"Проєкти, відібрані в рамках програми Культура—2000, ще раз ілюструють надзвичайне різнома-

ніття європейських культур. Вони гратимуть велику роль в розвитку пан-європейського співробітництва в галузі культури", — заявив комісар ЄС з питань освіти, тренінгів та культури й багатомовності Як Фігель. Згадана програма завершується 2006 року, але ще у червні 2004 року Єврокомісія запропонувала нову програму культурного співробітництва на 2007—2013 роки із загальним бюджетом понад 400 мільйонів євро.

ВИДАНО ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ ЖУРНАЛІСТІВ

Вийшов з друку практичний посібник для журналістів "Європейський союз: пишемо, розповідаємо, показуємо". Видання стало можливим завдяки фінансовій підтримці Представництва Європейської комісії в Україні і має на меті допомогти представникам медіа в роботі з тематикою ЄС. У посібнику — ознайомлення з можливостями якнайоперативнішого отримання інформації з тієї чи іншої інституції, практичні поради щодо роботи з прес-службами ЄС та контактні дані речників структур Євросоюзу, опис веб-сайтів, які можуть бути корисними при роботі з тематикою Європейського союзу та інше. Посібник розповсюджується безкоштовно. Журналісти можуть замовити його, надіславши запит із указанням своєї поштової адреси на електронну адресу press@delukr.cec.eu.int

УКРАЇНА З ПОЛЬЩЕЮ ПРЕТЕНДУЮТЬ НА ПРОВЕДЕННЯ ЧЕМПІОНАТУ

У країна й Польща подали в УЄФА заявку на проведення Чемпіонату Європи з футболу 2012 року. У січні Варшаву відвідала делегація української Федерації, де зустрічалась з польськими колегами, представниками уряду та парламенту Республіки Польща для обговорення спільної заявки на участь у тендері за право проводити фінальну частину Євро-2012.

Керівник групи радників прем'єр-міністра Польщі Яцек Ключковський і міністр спорту Вацлав Вільчинський відзна-

чили, що проведення чемпіонату Європи з футболу є не тільки спортивним заходом, а може дати потужний поштовх розвитку всього господарчого комплексу обох країн. Тому підтримка урядів є вкрай важливою.

В Україні певна підготовча робота вже проведена, підписаний відповідний указ Президента й прийнята постанова Кабінету Міністрів. Виконавча дирекція ФФУ доповіла польським колегам свій проєкт заходів із спільної підготовки до участі в конкурсі на право проведення Євро-2012.

ТРАГЕДІЯ

5 січня мільйони європейських громадян припинили свою роботу і дотримували тишу 3 хвилини на згадку про жертви руйнівного азіатського цунамі. Аеропорти, фондові біржі, школи, підприємства і суспільний транспорт зупинилися. Так люди Європи виявляли солідарність з

тими, кого спіткала трагедія. Подібно до їх колег на всій земній кулі, люди Європи показали, що біда торкається кожного. В багатьох країнах пройшли суспільні акції по збору коштів приватних громадян і організацій, які спонукали їх уряди надати допомогу постраждалим країнам на дуже високому рівні.

ЄС ВИДІЛЯЄ 1,5 МЛРД. ЄВРО НА ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ЦУНАМІ

3 агальна допомога Європейського Союзу (індивідуальні внески країн-членів та кошти, виділені Європейською Комісією) на подолання наслідків азіатської катастрофи, спричиненої землетрусом і цунамі, становитиме 1,5 млрд. євро.

"Народи Європи залишаються з народами Азії в цій важкій трагедії, — заявив Президент Європейської Комісії Жозе Баррозу на спеціальній конференції у Джакарті. — Ми оплакуємо загиб-

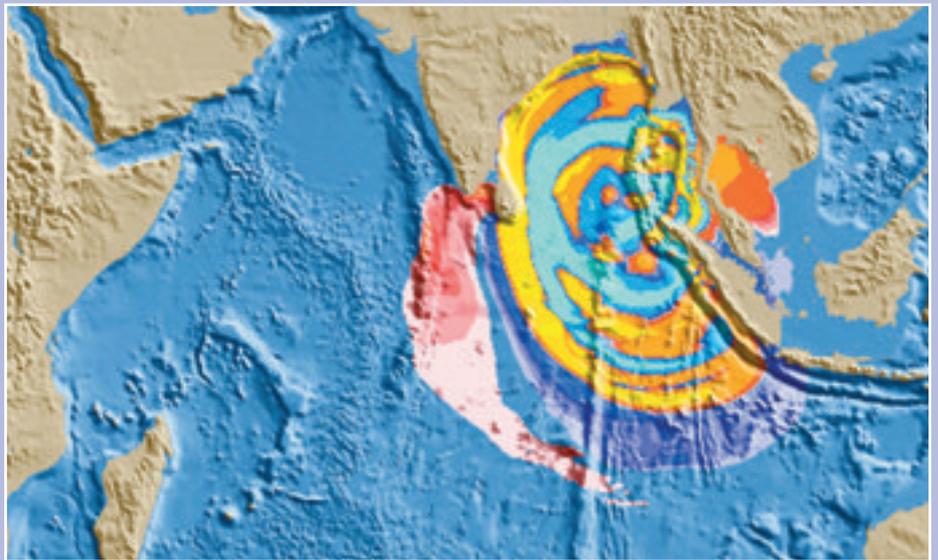
лих. Я також хотів би засвідчити наші зобов'язання допомогти вам у цей скорботний час. Ми робитимемо все від нас залежне, щоб ви залишили цю трагедію позаду".

Під час зустрічі Жозе Баррозу також оголосив, що крім 23 млн. євро допомоги, наданих Єврокомісією вже в день трагедії, Брюссель виділив ще 450 млн. євро, з яких 100 млн. — на короткострокову гуманітарну допомогу, а решту — на довгострокові потреби реконструкції постраждалого регіону.

Допомога Європейського Союзу надійшла швидко.

ШОКУВАЈАТА ЕВРОПЫ

«Евробюлетень». Інформаційне видання Представництва Європейської Комісії в Україні.
Київ 01024 вул. Круглоуніверситетська, 10. тел. (+380 44) 462 0010. www.delukr.cec.eu.int, E-mail: victoria.davydova@cec.eu.int